

Володимир Ярославович Ганіткевич

12 березня 2014 року в Єні, Німеччина, раптово, у віці 54 років, помер Володимир Ярославович Ганіткевич. Володимир закінчив Київський національний університет імені Тараса Шевченка в 1980 році, отримавши ступінь бакалавра біофізики з відзнакою. Він розпочав свою дослідницьку кар'єру під керівництвом академіка М.Ф. Шуби у відділі нервово-м'язової фізіології Інститута фізіології ім. О.О. Богомольця в Києві, де він пройшов шлях від бакалавра, потім аспіранта, і до наукового співробітника. Як молодого дослідника Володимира відрізняв гострий і допитливий розум, незалежне і оригінальне мислення у поєднанні з відмінними практичними навичками та знанням наукової літератури в його галузі досліджень. Він застосував свої знання та енергію для вивчення фундаментальних мембранних механізмів, що лежать в основі спряження збудження і скорочення гладеньких м'язів, основним напрямком дослідження цього відділу. Він був одним з перших, хто успішно застосував метод петч-клемп для

реєстрації струмів через дигідропіридин-чутливі кальцієві канали ізольованих клітин вісцеральних гладеньких м'язів (1985 р.). В подальших своїх дослідженнях, які були опубліковані в Фізіологічному журналі (Лондон) протягом 1986-1988 рр., він охарактеризував електрофізіологічні та біофізичні властивості цих каналів в міоцитах кишечника.

Це новаторська робота і розширення зв'язків між науковцями зі Сходу і Заходу визначили його подальше майбутнє в науці. У 1988 році Володимир познайомився з професором Геррітом Ізенбергом, всесвітньо відомим електрофізіологом і біофізиком, хто досліджував клітини серцевої і гладенької мускулатури. Професор Ізенберг дуже зацікавився цим молодим дослідником і запросив Володимира приєднатися до його групи на кафедрі фізіології в університеті Кельна в Західній Німеччині. У той час це була рідкісна можливість для будь-якого молодого дослідника, і Володимир не вагаючись прийняв це запрошення. Крім того, можливість поєднання реєстрацій мембранних струмів і одночасних змін у внутрішньоклітинній концентрації іонів кальцію в окремій гладеньком'язовій клітині, яка існувала в лабораторії Ізенберга, стала тим викликом, на який він не міг не відповісти. Зрештою, це виявилось правильним вибором як для молодого дослідника, так і для його нового наставника, і привело до їх виключно плідної співпраці протягом багатьох років. З 1989 по 1996 рр. Володимир (або Владо як його звали колеги і друзі) зосередив свою увагу на питаннях, як внутрішньоклітинний рівень кальцію змінюється в судинних і вісцеральних гладеньких м'язах, які механізми це контролюють, яку роль відіграють внутрішньоклітинні кальцієві запасники в цьому процесі, і як саме ці механізми відрізняються між двома типами клітин. Його талант, продуктивність (12 статей були ним опубліковані у високорейтингових журналах) і його унікальний внесок в дос-

лідження гладеньких м'язів були визнані фахівцями та широко цитуються. У 1996 році він успішно завершив і публічно захистив докторську дисертацію на тему «Механізми регуляції кальцію в коронарних міоцитах». В 1997 році він був удостоєний престижної нагороди Ханса Імхоффа, яка присуджується медичним факультетом університету Кельна, Німеччина, на знак визнання його особистого внеску у розвиток фундаментальних наукових досліджень.

Після того, як Герріт Ізенберг переїхав до Галле в 1995 році, Володимир продовжив свої дослідження в Кельні, де він вивчав роль ендогенних внутрішньоклітинних буферних систем кальцію і мітохондрій, яку вони можуть грати в регуляції внутрішньоклітинного гомеостазу кальцію в гладеньких м'язах. Паралельно він викладав учбові курси для студентів-бакалаврів та готував власного аспіранта. З 1995 по 2003 Володимир опублікував 8 наукових робіт, включаючи 4 соло статті.

У 2003 році Володимир приєднався до групи професора Клауса Бендорфа в

Інституті фізіології II в Єні, Німеччина. Тут він зіткнувся з непростю проблемою вивчення впливу контрольованої ішемії на рівні окремих кардіоміоцитів. Його зусилля увінчалися створенням нової технології "вбудованої в чіп пікокамери", яка також дозволяла вимірювати рівень позаклітинного рН, інтегральні АТФ-чутливі калієві струми і мембранний потенціал мітохондрій. Ця робота була опублікована в журналі *Circulation Research* в 2006 році, а подальші дослідження в цьому напрямку були ним завершені в 2010 році. Володимир працював над іншою науковою роботою, коли він несподівано помер, залишивши дружину і двох синів. Його друзі і колеги вважали Володимира одним з найталановитіших і відданих своїй справі вчених. Для дослідників гладеньких м'язів і серцево-судинної системи він залишив по собі щедрю наукову спадщину, був видатною людиною, і друзі завжди будуть пам'ятати Володимира, як чесного і справедливого чоловіка.